

Onderwerp: Nieuwbouw maatschappelijke opvang de Hulsen

Aanleiding

De gemeente Nijmegen vraagt de regiogemeenten de garantie af te geven om samen de toekomstige zorgkosten van maatschappelijke opvanglocatie de Hulsen te betalen. De locatie is sterk verouderd en moet worden vernieuwd. Nijmegen draagt de bouwkosten. Dit kan alleen als de regiogemeenten samen met Nijmegen de (Wmo)zorgkosten gaan betalen. Vanaf 2021 zijn alle gemeenten (budgettair) verantwoordelijk voor het beschermd wonen en de maatschappelijk opvang. Op dit moment zijn de gemeenten al inhoudelijk verantwoordelijk voor de zorg.

Gewenst resultaat

De regiogemeenten betalen samen de kosten van de Wmo zorg die in de Hulsen geboden wordt vanaf 2021. Op basis van deze garantie draagt Nijmegen de kosten voor de nieuwbouw.

Argumenten

1. Gemeenten zijn met ingang van 2021 verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang

Op dit moment zijn gemeenten verantwoordelijk voor het beschermd wonen (BW) en de maatschappelijke opvang (MO)¹. Deze verantwoordelijkheid is een inhoudelijke; het budget gaat naar de centrumgemeente (Nijmegen). Nijmegen betaalt daarmee de zorg. Over de inkoop en het beleid beschermd wonen en maatschappelijk wonen maken de gemeenten in de regio Nijmegen en Rivierenland afspraken. Met ingang van 2021 ontvangen alle gemeenten ook budget om het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang te organiseren.

2. De regio werkt samen op het terrein van de maatschappelijke opvang

Regionale samenwerking inkoop en beleid beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Gemeenten in de regio Nijmegen en Rivierenland spraken af om samen te werken op het terrein van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De visie op deze onderwerpen voor de periode 2018-2021 staat in de nota "Samen Dichtbij". Uw raad

---

¹ Beschermd wonen is een woonvoorziening voor volwassen inwoners met psychische en of psychosociale problematiek die 24-uurs toezicht nodig hebben. Maatschappelijke opvang biedt tijdelijke opvang, zorg en ondersteuning aan dak- en thuislozen.

Openbaar

Zaaknummer: 31158

stelde deze nota in december 2017 vast. In het beleidsplan staan de volgende uitgangspunten over samenwerking en schaalniveau:

- Onderlinge solidariteit;
- Het organiseren van voorzieningen lokaal waar dit kan en (sub)regionaal waar dit moet, of waar dit schaalvoordelen oplevert;
- Dit impliceert een lichte samenwerkingsvorm met stevige onderlinge afspraken

Op basis van deze nota ontwikkelen we nu in de regio een uitvoeringsplan. Hierin beantwoorden we de vragen: wat willen we lokaal inrichten en wat willen we regionaal blijven organiseren? Vooruitlopend op dit plan, stellen we voor om in ieder geval te blijven samenwerken op het dossier De Hulsen. De noodzaak tot verbouwing van deze locatie is groot. Uitstel is niet langer wenselijk.

Regionale samenwerking inkoop en bekostiging van intramurale voorzieningen

Op 27 maart besprak het Bestuursteam beschermd wonen en maatschappelijke opvang de notitie over de Hulsen (zie bijlage III bij het raadsvoorstel). De regio werkt in de notitie een tweetal scenario's uit voor toekomstige samenwerking bij specialistische voorzieningen. De notitie is concreet gericht op de voorziening de Hulsen. In de notitie concluderen we dat regionale samenwerking een meerwaarde heeft. Hiervoor noemen we in de notitie meerdere argumenten. Zo is het onder meer relevant hoe groot een doelgroep is in combinatie met de complexiteit van de beperkingen van de cliënten. Ook de behoefte aan 24-uurs bereikbaarheid speelt een rol. Deze vorm van ondersteuning kost relatief veel geld als we dit lokaal organiseren.

3. De staat van locatie de Hulsen vraagt dringend om herontwikkeling

De Hulsen bestaat al meer dan 50 jaar en bevindt zich in de wijk Goffert. De kwaliteit en (brand)veiligheid van het gebouw zijn onvoldoende geborgd. We moeten daarom dringend een nieuwe woonzorgvoorziening realiseren. Nieuwbouw op de huidige locatie ligt voor de hand. De buurt is bekend met de ggz-cliënten en er is zeer weinig overlast. Er zijn bovendien meerdere voorzieningen op het terrein. Dit heeft een grote meerwaarde voor de ondersteuning aan cliënten.

Wat voor zorg levert de Hulsen?

Op het terrein van de Hulsen bevinden zich: een woonzorgvoorziening voor dak- en thuislozen, een werkplaats, een polikliniek en een MHU (medische heroïne unit). De woonvoorziening biedt een veelheid aan opvang- en verblijfsmogelijkheden aan, zowel kort- als langdurend. Het gaat dan om de volgende voorzieningen:

- een nachtopvang (Wmo)
- 24-uursopvang (Wmo)
- beschermd wonen inclusief meerzorg (Wmo)
- een verpleegafdeling (Wlz).

Doelgroep van de woonzorgvoorziening zijn cliënten met multi-problematiek. Het gaat om volwassenen (vanaf 23 jaar) en ouderen met complexe zorgvraag op het gebied van verslaving, psychiatrie en co-morbiditeit². Iriszorg levert samen met de Zorggroep Maas en Waal de zorg in de Hulsen. Iriszorg is eigenaar van de Hulsen. De Hulsen heeft nadrukkelijk een regiofunctie.

---

² Co-morbiditeit is het tegelijkertijd hebben van twee of meer aandoeningen of stoornissen bij één persoon

4. Nijmegen neemt verantwoordelijkheid en draagt risico's

Al langere tijd heeft IrisZorg de wens nieuw te bouwen. Gelet op haar financiële positie en de wijzigingen in de zorg zijn banken niet of onvoldoende bereid om te investeren in de Hulsen. Een private partij was wel bereid te investeren via sale-leaseback. Hiervoor stelde deze partij eisen door huurgaranties aan gemeente te vragen. Daarnaast vroeg deze partij ook om het bestemmingsplan te verbreden. Dit maakte dat het college en raad van Nijmegen eind 2018 besloten om in principe zelf te investeren in deze locatie en het benodigde vastgoed. Hierbij speelde mee dat Nijmegen strategische waarde ziet in het hebben van een 'eigen locatie' voor de doelgroepen van maatschappelijke opvang.

Nijmegen wil de bouwkosten alleen dragen als de regiogemeenten mee gaan betalen aan de Wmo zorgkosten die volgen. Hierbij gaan we uit van een maximale capaciteit die vooraf vastligt. Deze is gelijk aan de huidige capaciteit.

Nijmegen heeft nog geen definitief besluit genomen. Het doel is om dit voor de zomer te doen. Dit is afhankelijk van de uitkomsten van een haalbaarheidsonderzoek. Het haalbaarheidsonderzoek moet inzicht geven in de actuele ontwikkelingsmogelijkheden en de financiële haalbaarheid. Nijmegen heeft bij het principebesluit over de Hulsen de volgende bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld voor dit onderzoek:

- Een financieel kader voor de herontwikkeling: aankoop, sloop, nieuwbouw (indien haalbaarheidsonderzoek positief uitpakt en College/Raad hiertoe besluiten);
- Nijmegen gaat uit van 8000 m² (gebaseerd op PvE CBRE);
- De Hulsen continueert het huidige zorgvolume;
- De Hulsen behoudt de huidige maatschappelijke zorgfuncties (MO/BW/Wet langdurige zorg, Wlz)

Kanttekeningen en risico's

1. Verwacht tekort beschermd wonen/maatschappelijke opvang

Het meest recente verdeelmodel beschermd wonen en maatschappelijke opvang laat een fors regionaal tekort zien van 13 mio. Het rijk past dit model nog aan omdat bepaalde uitgangspunten onjuist zijn. Daarnaast lobbyt onze regio onder leiding van Nijmegen nog sterk voor een aanpassing van dit model. Niettemin verwacht de regio wel een tekort naar aanleiding van het model. Dit betekent dat de regiogemeenten afspraken moeten maken om het tekort te dekken. Bij een mogelijke bezuinigingsronde blijft overigens de omvang van de zorg die de Hulsen biedt, niet "buiten schot".

2. We bestemmen middelen die we vanaf 2021 ontvangen

Het huidige voorstel betekent dat we als regio instemmen met een capaciteit van 85 BW plekken in De Hulsen. We bestemmen daarmee al een deel van de middelen die we vanaf 2021 ontvangen voor de uitvoering van BW en MO. Dit betekent voor Druten dat we jaarlijks een bedrag € 229.362 aan Wmo-zorg aan De Hulsen beschikbaar stellen. Dit ondanks het feit dat we nog geen afspraken over bekostiging en inkoop hebben gemaakt. Dit is echter inherent aan bekostiging op basis van beschikbaarheid.

Openbaar

Zaaknummer: 31158

3. Gevolgen afwijkend besluit door de regiogemeenten

Het kan zijn dat colleges van de regiogemeenten het niet eens zijn over de omvang van de te leveren zorg in De Hulsen. Of dat colleges op een ander schaalniveau willen samenwerken. In dat geval heeft dat grote consequenties voor de haalbaarheid van de nieuwbouw. Tegelijkertijd heeft dit ook grote gevolgen voor de organisatie en uitvoering van de meer specialistische zorg in de regio.

Druten draagt overigens niet vanzelfsprekend procentueel meer bij dan € 229.362 als andere gemeenten niet instemmen met het voorstel. Dit communiceren wij ook met Nijmegen na een positief besluit van uw raad.

4. Er is draagvlak van meerdere partijen nodig voor de financiering van de zorgkosten

Naast Wmo-ondersteuning levert de Hulsen ook zorg die de zorgverzekeraars betalen (Wlz). Nijmegen vraagt ook de zorgverzekeraars om vooraf financiële verantwoordelijkheid te nemen voor het Wlz-deel.

5. Uitkomst haalbaarheidsonderzoek nieuwbouw nog niet bekend

De gemeenteraad van Nijmegen neemt voor de zomer 2019 een definitief besluit over de nieuwbouw. Dit hangt van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek. Nijmegen ontwikkelde hiervoor een functioneel en ruimtelijk Plan van eisen. Aan de hand daarvan maakte een externe adviseur van de gemeente Nijmegen een eerste kostenraming. Deze valt hoger uit dan verwacht. De gemeente Nijmegen werkt nu samen met IrisZorg, Zorggroep Maas en Waal en de externe adviseur aan een oplossing.

Financiële gevolgen

Uitgangspunt is financiering op basis van beschikbaarheid. Hierbij gaan we uit van de huidige capaciteit van de Hulsen. We continueren na de nieuwbouw dus het huidige volume (zie tabel 1 uit de notitie, bijlage III bij het raadsvoorstel). Hierbij is geen uitbreiding van Wmo-plekken mogelijk, wel een verschuiving tussen zorg die de Hulsen betaalt uit de Wet langdurige zorg (Wlz) en zorg uit de Wmo. Dit laatste is denkbaar omdat een deel van de cliënten op termijn overgaat van de Wmo naar de Wlz. Verder zijn we uitgegaan van het huidige kostenniveau van de Hulsen.

Om u een beeld te geven wat dit mogelijk financieel betekent hebben wij dit neergezet in een financieel kader. Het objectief verdeelmodel is hiervan de basis. Dit concept model is onlangs gepresenteerd door het Rijk. Op grond hiervan ontvangt Druten straks ook de middelen voor realisatie van voorzieningen voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In totaal ontvangt Druten voor begeleiding (BG) en BW/MO (€ 3.694.956)³. Dit voorlopige financiële kader vindt u in tabel 2 van de notitie (bijlage III).

De structurele kosten van € 229.362 kunnen we dekken uit de middelen die we vanaf 2021 vanuit het Rijk ontvangen voor deze taken.

---

³ Gemeenten ontvangen op dit moment al budget voor begeleiding. Voor de nieuwe taken BW/MO komt hier budget bij. Dit budget werd beheerd door de centrumgemeenten (in onze regio: Nijmegen). Het rijk herverdeelt de landelijk middelen BW/MO per 2021 over alle gemeenten. Er ontstaat hierdoor 1 budget voor zowel BG/BW als MO.

Openbaar

Zaaknummer: 31158

Hieronder schetsen we de financiële kanttekeningen en gevolgen nogmaals kort in een overzicht.

- Een positief besluit betekent dat we een claim leggen op een deel van het budget BG/BW/MO dat we in 2021 krijgen
- Op het totale budget van de regio BG/BW/MO per 2021 verwachten we een tekort
- De regio anticipeert nu al op dit tekort door de uitstroom te bevorderen en instroom te verminderen + Nijmegen lobbyt voor aanpassing van het verdeelmodel om het tekort te beperken
- Met een positief besluit lopen we vooruit op regionale afspraken over de financiering van alle BW/MO voorzieningen
- De kosten die we verwachten zijn structureel
- De kosten zijn op basis van beschikbaarheid. De maximale capaciteit stellen we vast op 85 plekken.
- De kosten zijn geen meerkosten. Het zijn kosten voor zorg (BW/MO) die Nijmegen op dit moment betaalt vanuit de centrumfunctie. Vanaf 2021 zijn alle regiogemeenten hiervoor verantwoordelijk.
- Druten draagt niet vanzelfsprekend procentueel meer bij dan € 229.362 als andere gemeenten niet instemmen met het voorstel

Communicatie

Een besluit heeft gevolgen voor de huidige en nieuwe inwoners van de Hulsen. Bij het opstellen van het programma van eisen zijn de bestaande inwoners betrokken. Hun inbreng is opgehaald in huiskamergesprekken en tijdens interviews.

Het besluit van Druten delen we met Nijmegen en de andere regio gemeenten.

Uitvoering of Vervolgstappen

Proces de Hulsen

Naast het de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek heeft Nijmegen ook een positief besluit van de regio nodig om de nieuwbouw in gang te zetten. Nijmegen vraagt de regiogemeenten daarom om uiterlijk 20 mei te reageren op het verzoek. We hebben Nijmegen laten weten dat we uiterlijk 21 mei een collegebesluit kunnen nemen. Hierbij geldt het voorbehoud van een positief raadsbesluit. We hebben laten weten dat uw raad pas in juni het voorstel bespreekt.

Proces samenwerking beschermd wonen/maatschappelijke opvang

Het Bestuursteam BW/MO heeft de ambtelijke werkgroep opdracht gegeven om voor alle BW en MO taken de scenario's rondom samenwerking te verkennen. Deze moet de werkgroep financieel vertalen en aangeven hoe we de samenwerking het beste vorm kunnen geven. De besluitvorming over de regionale samenwerking en de financiële consequenties legt de regio eind dit jaar voor aan alle colleges en gemeenteraden. Hieraan voorafgaand organiseert de regio in ieder geval nog informatiebijeenkomsten voor raadsleden over o.a. de inkoop en de doordecentralisatie. De eerste bijeenkomst was op 9 mei te Nijmegen.

Openbaar

Zaaknummer: 31158

Proces lokale aanpak beschermd wonen/maatschappelijke opvang

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn taken binnen de Wmo. Vanaf 2021 vervalt de centrumgemeenteconstructie op dit domein. Vanaf dat moment moeten de individuele gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid nemen op het werkveld beschermd wonen/maatschappelijke opvang. De gemeente Druten bereidt zich hier samen met Wijchen op voor. Voor het ontwikkelen van een lokale aanpak, werken we samen met onze partners in een "kopgroep lokale aanpak BW/MO". Een vertegenwoordiging van netwerkpartners uit de beide gemeenten neemt deel aan deze kopgroep (o.a. RIBW, Pro Persona en MeerVoormekaar).

Naast het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang, zijn er meer ontwikkelingen binnen de geestelijke gezondheidszorg (GGZ). U ontvangt daarom nog een afzonderlijke informatienota over deze GGZ taken in de gemeente. Hierin geven we een overzicht van alle taken en beschrijven we de stand van zaken.

Geheimhouding - niet van toepassing